

Drobné a netradiční ovoce od května
do prosince

Obsah prezentace

- Představení projektu Divoký sad
- Drobné ovoce – tak jak postupně dozrává
- Moruše – můj „kultovní“ strom
- Jak ovoce zpracovávám
- Ostatní rostliny v Divokém sadu
- Pomocné zahradní „stavby“ a úpravy
- Divoký sad – místo pro výzkum
- Ochutnávka výrobků

Miroslav Sedláček - představení

- pocházím z Ostravska, kraje “razoviteho”
- buduji „jedlou“ přírodní zahradu
- má filozofie:
  - snaha o rozmanitost
  - trvalá udržitelnost
  - úcta k přírodě

Divoký sad představení

- poloha – 15km do centra Ostravy
- rozloha – 1ha
- nadmořská výška – 230m
- půda – těžká, jílovito-hlinitá
- orientace – jihozápadní svah
- ze tří stran chráněn proti větru

Rozmanitost biotopů

- potok se starým lužním lesem – biokoridor
- louka – pozvolna přecházející z bažiny až po extrémně suché místo
- ovocný sad
- umělé vodní nádrže
- intenzivní záhony

Drobné a netradiční ovoce v Divokém sadu

- Maximální pestrost
- Vysazují jen rostliny které:
  - - mají nějakou jedlou část
  - - nepotřebují chemické postřiky a umělá hnojiva
  - - dokážou se poprat s nekvalitní půdou
  - - snesou minimum péče
- začínám zimolezem a končím mišpulí

Zimolez kamčatský – ovocný sprinter

- 1. jarní ovoce
- raná odrůda (Bakčarskij velikan)
- počátek sběru v polovině května
- kyselejší, méně drží

- za 14 dní pozdní odrůda:
(Boreal blizzard, beauty)
- plody sladší, větší, lépe drží na keři
- nepotřebuje rašelinu
- milují ho ale i ptáci 😊

Malina – voňavá stállice

- červená (Polana) 2x plodící
- žlutá (Poranna rosa) 2x plodící
- - na konzum i zpracování

- Černá (?) 1x plodící,
- - na zpracování
- - „invazivní“ živý plot

Ostružina – velkoplodá Nessie

- Ostružina (Loch Ness)
- - 4m dlouhé výhony
- - velké a šťavnaté plody
- - na konzum i zpracování
- - kde se dotkne země, tam
- zakoření = vyvazovat

Rybíz – stará klasika

- černý
- červený
- bílý - velmi dlouho drží na keři
- nezvykle sladký

A close-up photograph of a black currant branch. The branch is covered in vibrant green, serrated leaves and clusters of small, round, dark purple-black berries. The background is a soft-focus green field. The text is overlaid on the right side of the image.

Angrešt Neguš – černý dikobraz

- Angrešt (Neguš)
- - plody malé a černé
- - aromatický
- - nejsladší angrešt
- - dlouhé a ostré trny =
sběr hraničí
- s masochismem 😊

Muchovník – opomíjený stromokeř

- málo pěstovaný
- ochutnávka v Litvě
- odrůdy Martin a Northline
- měkké pecičky

Aronie – trpká ale zdravá

- odrůda Nero
- krásné bílé květy
- velmi zdravé plody - ale trpké
- i ptáci je milují...
- jak začnou černat - přikrýt sítí

Dřín – zlatý posel jara

- krásně kvete již v březnu
- pravidelně plodí - v září
- odrůdy Vydubecký, Alex
- v ideální zralosti lehce opadává
- vynikající na sirup a marmeládu

Rakytník – křivá pusa

- mnoho nových odrůd
- nenáročný, váže dusík v půdě
- zdraví velmi prospěšný, ale...
- malý plod s tvrdou peckou
- špatně se obírá
- alkoholová tinktura

Šípek – 1.liga vitamínů a minerálů

- velkoplodý šípek (Karpatia)
- pohladí duši a prospěje tělu
- výtěžnost 65%!
- nelze odšťavnit
- nekonzervují teplem
- pracné zpracování,
- ale snadný sběr (vs.rakytník)

Jeřabina a hloh – „hřejí“ v zimě

- jeřabina (Granatina)
- hodně okrajové bobule
- hloh nelze odšťavnit
- ovocné tinktury
- Hloh Arnoldův – sladká novinka

Minikiwi – poslední velký sběr v roce

- samosprašná neznámá odrůda
- hustý, rychlerostoucí keř
- živý plot / zelená stěna
- plodí na dvouletém dřevě
- každoroční bohatá úroda
- konzum i zpracování

Hlošina okoličnatá – hodně malých bobulek

- keř do špatných půdních podm.
- podobně hlošina mnohokvětá
- Váže v půdě dusík
- Plody malé, ale chutné
- Hlošina Ebbingeova - stálezelená
- Sladce vonící květy – v září!

Klikva – tak trochu „folklór“

- Plazící se minikeřík (McFarlin)
- Hodně kyselé bobule
- Plody nezničí mráz –
- jsou jedlé i na jaře
- Poslední zimní vitamín

Moruše – můj „kultovní“ strom

- znovuobjevený strom
- Kdysi hedvábí – dnes ovoce
- Morus alba/nigra/rubra
- bílá – nejvíce mrazuvzdorná
- 3 barvy – 3 chutě
- pokud jediný strom, tak moruše

Moruše – proč ji chtít

- samoopylivá
- bohatá úroda KAŽDÝ rok!
- 5 týdnů postupně zraje
- sladké plody bez pečiček
- snadné a rozmanité zpracování
- nenáročná na půdu
- dobře snáší sucho
- žádní škůdci
- žádná „údržba“

Moruše - zajímavosti

- *Morus alba* – bílé i černé plody
- Poslední raší – první shazuje listí
- 2 tvary listů – heterofylie
- bourec morušový – domácí zvíře
- hedvábnictví v ČSSR
- Moruše v Litvě

Obsahované látky – srovnání (mg/kg)

	mg/den	citron	jablko	dřín	moruše	rakytník	šípek
• vápník	1000	400	90	460	360	420	1800
• železo	14	3	7	32	16	32	180
• hořčík	300	112	58	200	150	200	550
• fosfor	800	139	100	250	480	90	540
• draslík	2000	1800	1240	2900	2600	1330	3200
• vitamin C	110	443	48	700	190	1534	3500

- zdroj: Prof.Ing Karel Kopec DrSc (1998), DACH (2019)

Jiné netradiční ovoce 1

kdoule (Vranja)

kdoulovec (Cido)

Jiné netradiční ovoce 2

Nashi - asijská hruška (Chojuro)

Hruškojeřáb - Tatarova hruška

Jiné netradiční ovoce 3

mišpule velkoplodá

„jedlý“ dub Muehlenbergův

Jak ovoce zpracovávám

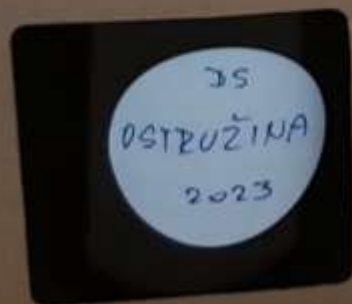
- přímý konzum je nejlepší 😊
- mražení - celé plody
- šípek – rozmixovat a zmrazit

Ovocná želé – neotřelé dárky

- odšťavnění – sirupy
- želé (rosol) – s pektinem

A large glass jar filled with sliced cherry tomatoes is the background. In the foreground, there is a smaller glass jar with a metal lid. The scene is set on a light-colored wooden surface.

Zpracovatelské experimenty

- ovocné tinktury – blend v. 42°
- kvašení (zelenina)
- dřínové „olivy“
- zavřeniny
- víno

Tradice vs. high-tech?

- klasické sušení
- lyofilizace (sušení mrazem)

Four slices of pumpkin are arranged on a white surface. The slices show the bright orange flesh and the central cavity containing seeds and fibrous material. The slices are cut at different angles, showing the thickness of the flesh and the texture of the seeds.

Dýně - konzerva na zimu

- Sweet Meat Oregon Homestead
- vydrží do jara i déle
- skladovat v obývacím pokoji 😊

Pomocné zahradní úpravy

- vyvýšené záhony
- vyvazovací drátěnky
- opatření na zadržení vody
- „ovocné“ průchody
- hmyzí a zvířecí „hotely“
- živé ploty

Zahradní slaměno/hliněná stavba

- Krásné zázemí v souladu s přírodou
- V létě chladí, v zimě hřeje...

A top-down view of a person's hands preparing a dish on a wooden table. The person is wearing a silver watch. They are using a knife to cut red berries (likely hawthorn) on a wooden cutting board. The berries are being added to a white bowl containing a mixture of grains and other ingredients. A purple colander filled with red berries is visible in the upper left. A blue bowl filled with the prepared mixture is in the lower left. The background is a bright, slightly blurred outdoor setting.

Divoký sad – místo pro výzkum a setkávání

- potenciál díky rozmanitosti
- setkávání se zajímavými lidmi
- spolupráce se školami
  - biologie
  - umění
  - gastronomie

Na shledanou :-)

- Zpracoval: Miroslav Sedláček
- Datum: 1.10.2023
- Místo: 73541 Petřvald

- Divoký sad
- www.divokysad.cz
- muj@divokysad.cz